

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolförening

Bildningsalliansen och Finlands Folkhögskolförenings ställningstagande

19.1.2026

Lagändring om integrationsutbildning försämrar integrerandes utbildningsmöjligheter samt läroanstalternas och kommunernas verksamhetsförutsättningar

Detta handlar det om

- Inom den fria bildningen deltar årligen **38 800 studerande i utbildningar riktade till invandrare**. Den riktade finansieringen för denna grupp föreslås avskaffas.
- Statsandelarna för folkhögskolorna **minskar med 15 %**.
- Nedsänkningen drabbar **43 folkhögskolor**.
- För **7 folkhögskolor minskar finansieringen med över 50 %**, för **21 med över 30 %** och för **28 med över 20%**.
- För **integrationsutbildning på svenska** inom den fria bildningen betyder det en **nedsänkning på 2,3 miljoner euro**.
- Kommunernas integrationsersättningar minskas med cirka **30 miljoner euro**.
- Det lagstadgade uppdraget att ordna integrationsutbildning **tas bort från fria bildningens läroanstalter**.
- Förändringen innebär att utbildningsplatser och läroanstalter försvinner, kommunens ansvar ökar men finansieringen minskar, ojämlikheten mellan regioner ökar och likaså risken för utomförskap.

Regeringens [proposition om att reformera integrationstjänsterna](#) är just nu på remiss. Genom regeringspropositionen ändras lagen om främjande av integration samt lagen om fritt bildningsarbete. Bildningsalliansen och Finlands Folkhögskolförening anser att regeringspropositionen är ytterst problematisk. Den tar bort det lagstadgade uppdraget från läroanstalter inom fri bildning att anordna integrationsutbildning och skär i finansieringen. Det här försämrar utbildningsmöjligheterna för personer som ska integreras samt minskar på kommunernas och regionernas verksamhetsförutsättningar. Reformen av integrationsutbildningen är inte en omjustering av finansieringen utan en betydande utbildningsnedsänkning. Vem som helst kan lämna ett utlåtande i tjänsten; [utlåtande.fi](#) senast 10.2.2026.

1. Lagstadgat bildningsuppdrag och riktad finansiering avvecklas

Läroanstalter inom fri bildning, såsom folkhögskolor, har enligt lag som uppdrag att anordna utbildning som stöder integration, grundläggande littercitet samt grundläggande utbildning för vuxna. Folkhögskolorna har dessutom enligt lagen om läroplikt i uppdrag att anordna integrations- och läskunnighetsutbildning för läropliktiga.

Uppdraget har förverkligats med statsandelar inom ramen för utbildningssystemet. Finansieringen för fritt bildningsarbete, under budgetmoment 29.10.31, är avsedd för att upprätthålla läroanstalter och att anordna utbildning. Enligt lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) har läroanstalterna rätt att besluta om

utbildningens mål, innehåll, målgrupper och genomförande. Folkhögskolorna har utifrån det här flexibelt och effektivt svarat på utbildningsbehoven hos personer med invandrarbakgrund.

I folkhögskolorna studerar årligen cirka 7 000 personer i integrationsutbildning och cirka 2 000 i grundläggande utbildning för vuxna. I många läroanstalter utgör integrationsutbildningen 20–50 % av finansieringen, vilket gör att förändringen påverkar totala läroanstalter och deras verksamhetsförutsättningar på ett avgörande sätt.

Regeringspropositionen avskaffar möjligheten till integrationsutbildning som frivilliga studier och skär ner den riktade finansieringen för fri bildning eller flyttar den till kommunernas integrationsersättningar. Det här är inte en omfördelning av finansiering, utan en kraftig nedskärning av utbildningsresurserna för läroanstalterna.

Statsandelarna för fri bildning inom folkhögskolorna minskar totalt med 15 % per år. Nedskärningen påverkar 43 folkhögskolor, varav sju skulle få sin finansiering minskad med över 50 % och 21 med över 30 %. De här läroanstalternas fortsatta verksamhet är allvarligt hotad. Av dessa folkhögskolor är 7 svenskspråkig. Deras roll för integrationsutbildning på svenska i respektive regioner har varit stor. Därtill finns det integrationsutbildning på svenska i 8 medborgar- och arbetarinstitut som också enligt förslaget kommer att försvinna. Finansieringen för fri bildning ska inte blandas ihop med den finansiering som riktas till kommunernas integrationstjänster. Dessutom planeras den här omfattande förändring genomföras utan övergångsperiod, vilket tvingar läroanstalter att avveckla utbildningen redan innan lagen träder i kraft.

Folkhögskolor har i årtionden framgångsrikt burit ansvar för integrationsutbildningen. De visade omedelbart sin handlingsförmåga när Rysslands anfallskrig inleddes genom att snabbt svara på utbildnings- och kompetensbehoven hos dem som flydde från Ukraina. Även i andra kriser har folkhögskolor haft en central roll med tanke på den övergripande samhällssäkerheten och samhällets krismotståndskraft. Trots detta håller den kompetens som folkhögskolor långsiktigt har byggt upp, liksom de investeringar som gjorts med egna medel, nu på att raderas – genom beslut som försvagar integrationen och äventyrar samhällets beredskap att möta framtida kriser.

2. Invandrares utbildningsmöjligheter och kulturella rättigheter försämras

Förslaget begränsar avsevärt invandrares möjligheter att delta i utbildning. Personer som får integrationsstöd skulle inte längre kunna delta i integrationsutbildning som frivilliga studier, vilket även utesluter dem från läroanstalternas övriga språkutbildningar.

Invandrare är inte en homogen grupp. Alla är inte tillgängliga för arbetsmarknaden eller lämpade för arbetskraftspolitisk utbildning. Den fria bildningens styrka är att kunna stödja dem som behöver särskilt stöd. Frivilliga studier har varit en viktig utbildningsväg för exempelvis hemmavarande föräldrar, äldre och personer vars integrationstid har löpt ut.

Dessutom föreslås att deltagande i grundläggande utbildning för vuxna i huvudsak begränsas till personer under 30 år. Denna åldersgräns försämrar vuxna invandrares rättigheter till bildning. Förslaget erbjuder ingen alternativ utbildningsväg för dem som faller utanför.

3. Kommunernas ansvar ökar, men fungerande resurser försvinner

Kommunerna har ansvar för att ordna integrationsutbildning, men förslaget tar bort en central utbildningsresurs: den utbildning som ordnas av läroanstalter inom fri bildning. Samtidigt minskas kommunernas ersättningar för integrationstjänster med cirka 30 miljoner euro.

Kommunerna måste ordna eller upphandla utbildningen själva med mindre resurser och utan ett färdigt nätverk av läroanstalter, vilket ökar kostnaderna och den regionala ojämlikheten. I många små, tvåspråkiga kommuner kan antalet invandrare vara lågt, men integrationsutbildning måste ändå ordnas på finska och svenska vid behov.

Eftersom lagändringen genomförs utan en ordentlig övergångsperiod måste kommunerna ta ansvar för de personer som förlorar sin studieplats när utbildningen inom den fri bildningen avvecklas. I framtiden kan kommunerna inte heller hänvisa personer till frivilliga studier inom fria bildningens språk- och samhällsutbildning, eftersom uppdraget tas bort från lagen.

Inom den fria bildningen deltar årligen 38 800 studerande i utbildningar riktade till invandrare. Den finansiering som riktats till denna grupp försvinner nu, vilket innebär en omfattande omstrukturering och risk för att vissa personer hamnar utanför utbildning och arbetsmöjligheter. Det här påverkar säkerheten och den samhälleliga sammanhållningen.

4. Förväntade konsekvenser är omfattande och svåra att reparera

Som följd av lagförslaget tvingas vissa läroanstalter inom fri bildning minska sin verksamhet eller lägga ner helt, personal sägs upp och kompetens inom integrationsutbildning går förlorad. Minskningen av utbildningsplatser försämrar möjligheterna att lära sig språk, genomföra grundläggande utbildning och få arbete, vilket ökar risken för långtidsarbetslöshet och marginalisering.

När vissa folkhögskolor tvingas lägga ner sin verksamhet minskar utbildningsutbudet avsevärt i många regioner. Nedläggningen innebär också att annan utbildning försvinner, såsom Folkhögskolåret för läropliktiga. Av de 7 folkhögskolor på svenska som har integrationsutbildning är 5 sådan som också anordnar utbildning för läropliktiga. Läroanstalter inom fri bildning tryggar tillgången till utbildning även på små orter.

När utbudet minskar söker sig invandrare och andra studerande till utbildning i stora stadsregioner och Nyland. Det här förstärker den regionala segregeringen, ökar trycket på stadens tjänster och försvagar samhällsstabiliteten.

5. Att avskaffa folkhögskolornas utbildning för invandrare är en samhällelig förlust

Enligt en [utredning av E2 Forskning](#) (2025) är folkhögskolornas utbildning för invandrare effektiv. Före utbildningen saknade 67 % av studerandena kunskaper i finska eller svenska helt eller hade mycket begränsade kunskaper, men under utbildningen sjönk andelen till 7 %. Vid mätningstillfället uppgav över hälften (60 %) att de talade finska eller svenska på en nivå som räckte för vardagliga ärenden, 90 % upplevde att de fått viktig information om Finland och arbetslivet och 66 % om arbetsmöjligheter. Utredningen visar att folkhögskolornas integrationsarbete ger bestående och betydande nytta. Att avskaffa den vore en samhällelig förlust. Författningsförslaget måste ändras avsevärt innan det överlämnas till riksdagsbehandling.

Vad bör ändras i lagförslaget?

- Det lagstadgade uppdraget att anordna integrationsutbildning inom fria bildningens läroanstalter ska bevaras.
- Statsandelarna som riktas till uppdraget (moment 29.10.31) ska kvarstå hos läroanstalterna.
- Möjligheterna för personer att delta i frivilliga studier ska inte begränsas.
- Modellen med flera utbildningsanordnare för integrationsutbildning ska bevaras. Det ger människor med olika bakgrund möjlighet att utveckla sin kompetens.
- Personer som får integrationsstöd ska ha möjlighet att studera språk- och samhällsutbildning inom fri bildning.
- Grundläggande utbildning för vuxna är en allmänbildande utbildning. Läs- och skrivutbildning samt inledande skede ska vara öppna för personer med svaga grundläggande färdigheter för att säkerställa jämlikhet. Ifall en åldersgräns måste införas, ska det endast beröra personer i behov av slutskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna.
- Kommunernas faktiska förutsättningar att svara på invandrades behov ska tryggas.
- Läs- och skrivkunnighet är en grundläggande färdighet i vardagen och inte främst en arbetsmarknadsfråga. Bildningsuppdraget ska bevaras inom fri bildning.